

 Yasemin Çakırer Özservet*

*The 'Participation Ladder' And
Our Efforts To Incorporate
Children Into Urban Life*

'Katılım Merdiveni' ve Çocukları Kente Katma Çabalarımız

KENTSEL AKTİVİ-
TELER BİR MER-
DİVENİN BASAMAK-
LARI GİBİDİR. VE
BU 8 BASAMAKTAN
İLK 3'Ü KATILIMCI
GÖRÜNEN ANCAK
KATILIMCI OL-
MAYAN AŞAMA-
LARDIR.

URBAN ACTIVITIES
ARE SIMILAR TO
STAIRS. THE FIRST
THREE OF THESE
EIGHT STEPS LOOK
LIKE PARTICIPATING
STAGES BUT THEY
ARE NOT.

İnsanların kentsel yaşama ve kentin yönetimine katılım hakkının uygulanmasında yerel düzeyin önemi çok büyüktür. Çocukların kente katılımı dediğimizde ise amaç, çocukları toplumun eşit ve katılımcı aktörleri haline getirebilmektir. Çocukların kentsel aktivitelere ve kente katılımları; Roger Hart'ın (1992) katılım merdiveni (The Ladder of Participation) tanımı üzerinden değerlendirilecektir. Buna göre, bir merdivenin basamakları şeklinde tanımlanan sekiz katılımcı aşaması bulunmaktadır ve ilk üç aşama katılımcı görünen ama aslında katılımcı olmayan aşamalardır. Dördüncü aşamadan itibaren katılımcılığa adım atılmış olunmaktadır. Bu aşamalar ülkemiz kentlerinde çocuklara yönelik ve çocuklarla birlikte yapılan faaliyetlerle beraber değerlendirilecektir.

1. Manipülasyon aşaması: Çocuk ve gençlerin güdümlendiği ve kullanıldığı durumlarıdır. Örnek olarak çocuklara ideal bir oyun alanı resmedilmesi ve sonra bu resimlerin yetişkinlerin yargısıyla değerlendirilmesi ve ne resmi yaparken ne de değerlendirme aşamasında çocukların çok az ya da hiç haberdar edilmemesi durumudur. Buna örnek olarak, 2007 yılında TOKİ

Local level plays an important role in people's exercise of their rights to participate in urban life and urban administration. The objective is to help children become equal and participant actors of society. The participation of the children into urban activities and urban life is evaluated by using the definition of Roger Hart's (1992) 'The Ladder of Participation'. According to the system, there are eight different participation stages defined as the steps of a ladder. The first three are stages which seem to be provide participation while in fact they do not. The children step into participation from the fourth stage on. These stages will be evaluated through some activities carried out for children and performed with the children in our country.

1. Stage of Manipulation: This stage defines the situations where the children and the young people are manipulated and used. As an example, this can be the case of an art contest when 'an ideal playground' is given as a theme to children. Later their pictures are evaluated through the judgments of the adults and the children are notified neither when they are drawing nor in the evaluation

tarafından çocuklara yaptırılan "Benim evim, benim şehrim" konulu yarışma gösterilebilir (Url 1). Çocuklar yapılan yarışma hakkında çok az bilgiye sahip olmuşlardır ve bu resimleri neden yaptıklarını çoğunlukla bilmemektedir. Ülke çapında her ilden resim yarışmasında 1. seçilen resimler bu albümde yer almıştır. Konudan bağımsız olarak bazı resimler il jürisi tarafından güzel resim olarak görülmüş ve beraberinde 1. seçilmiştir. Sonuç değerlendirmesi de sadece yayınlamak şeklindedir. Bir çok aşamasında çocuk katılmamakla birlikte çocukların gözüyle benim şehrim şeklinde sunularak manipülasyon durumu söz konusu olmuştur. Kendi yaptıkları konutların, site tipi yaşamın çocukların zihninde neye karşılık geldiğini okumak ise bir başka çalışmanın işi olmuştur (Çakırer-Özservet, 2013).

2. Dekorasyon aşaması: Çocuklar sürecin, aktivitenin içerisinde dekor olarak var olurlar. Mesela, 23 Nisan

kutlamaları ve benzer törenler, kutlamalarda şu kıyafetleri giyeceksin, şu şekilde duracaksın, ya da şu şiiri okuyacaksın şeklinde talimatlarla çocuklar bir dekor olarak kullanılabilirler.

3. Sembolik aşama: Yine göstermelik katılım söz konusudur. Çocuklar görünürde kendilerini ifade etmektedirler ancak bu ses çıkarma durumu sembolik düzeyden öteye gitmemektedir. Çocukların çeşitli konferanslarda temsili olarak yetişkinler tarafından seçilip yerleştirilmesi, kısmen çocuğa söz hakkı tanınması, çoğu konuşmanın yetişkinlerce şekillendirilmesi bu aşamaya örnek olabilir.

4. Görevlendirip bilgilendirme aşaması: Çocukların oynayacakları rol, yer alacakları etkinlikteki görev, yetişkinlerce tanımlanır, o görev çocuk atanırken kendi kişisel bir etkisi pek bulunmaz. Nasıl bir faaliyette yer aldığı hakkında kendisine bilgi verilirse katılımın ilk aşamasına erişilmiş olunur. Çocukların bilerek bir işin içerisinde yer alması bu

process. The children's art contest whose theme was 'My house, my city' organized by TOKİ in 2007 might be a good example (Url 1).

The children had little information about the contest and they don't usually get to know why they are drawing these pictures. The winner pictures from each city were included in the album. Some of the pictures were regarded as good by the city jury regardless of the subject and chosen and won first place as well. The evaluation of the results has been 'publishing the pictures'. The children were not part of the process in many stages but there was a manipulation since the theme was actually introduced as 'my city in the eyes of children'. Deducing what the residences built by the adults correspond to in children's minds has been a part of another work (Çakırer-Özservet, 2013).

2. Stage of Decoration: The children are in the process or the activity as a décor.

For example, in April 23 Celebrations (Children's Day) and similar ceremonies, the children can be used as décor by being given instructions as to what they should wear, how they should stand and which poem they will recite etc.

3. Symbolic Stage: Again, there is only visual participation. Children appear to be expressing themselves but this doesn't go beyond a symbolic level. An example could be when children are selected representatives for certain conferences and they are partly recognized. Here the speeches are mostly shaped by the adults.

4. Stage of Assigning and Informing: The roles of children and their task in the activity are defined by adults. Children have no personal influence in the assignment process. If the child is informed about the activity, the first step of this participation stage is achieved. This stage is defined when children

aşamayı tanımlar. En azından çocuk haberdar edildiği için bu durum katılım düzeyine girebilmektedir. Bir örnek olarak Beyoğlu ilçesinde Kasımpaşa ve Sütluçe-Halicioğlu bölgelerinden çocuklara "benim mahallem" konulu resimlerin yaptırılmasıdır (Çakırer-Özservet, 2014a ve 2014b). Çocuklar bu resimleri yaparken bilgilendirilmiş ve çalışmanın sonuçlarının bilimsel olarak yayınlanacağı söylenmiştir. Resimlerini yaptıktan sonra çocukların ne yaptıkları hakkında konuşturulması da bir parça onları sürece katmak sayılabilir.

5. Danışılma ve bilgilendirme aşaması: Çocukları anlamak ve fikirlerini ciddi şekilde ele almak düzeyine işaret etmektedir. Ülkemizde çocuklara yönelik son dönemlerde çeşitli adımlar atılmakla birlikte, maalesef katılım derecesi oldukça düşük projelerle karşılaşmaktayız. Bir örnek olarak Esenler Belediyesi "Çocuk sokağı" ele alınabilir. Belediye, kendi sınırları içerisinde hangi mahallede ve

take part in these assignments by choice. This could be regarded as participation since the child is at least informed. An example could be the activity in Kasımpaşa and Sütluçe-Halicioğlu regions in Beyoğlu where children painted pictures under the theme 'my neighborhood' (Çakırer-Özservet, 2014a ve 2014b). The children were informed during the process and told that the results will be published scientifically. They also talked about their pictures after painting them, which could be considered as participation as well.

5. Stage of Consulting and Informing: This stage indicates the level where children are understood and their opinions are taken seriously. Within these last years, there have been projects intended for children however participation level is quite low. An example might be the 'Children's Street' case of Esenler Municipality. The municipality has searched for a street that could be

*Assistant Professor Dr.
Marmara University
Local Administrations Department

*Yrd.Doc.Dr.
Marmara Üniversitesi
Yerel Yönetimler Bölümü

hangi sokakta bu çocuk sokağı yapabileceğini araştırıp Menderes Mahallesi 330.sokağı seçmiştir. Sokak sakinlerine bir halk oylaması yapılmıştır. Büyük bir kısmı bu sokağın trafiğe kapatılıp, çocuk sokağı olmasını istemiştir (Url 2-3). Halk oylamasına çocukların katılımı da sağlansaydı, bu katılım düzeyine örnek olabilirdi.

6. Yetişkinlerce başlatılan ve kararların ortak alındığı aşama: Yetişkin inisiyatifinde başlatılan proje ya da etkinliklerde bazı kararları çocuklarla paylaşma, onların yönlendirmesi şeklindedir. Çocuk Dostu Şehirler Projesi kapsamında oluşturulan Seferihisar Çocuk Belediyesi, belediye başkanını seçmek üzere 7-15 yaş arası 131 çocuğun oy kullandığı bir seçim dönemi yaşamıştır. Seçim öncesi, Başkan adayı çocuklar nasıl bir Seferihisar hayal ettikleriyle ilgili birer mektup yazmışlardır ve oy kullanacak

arkadaşlarıyla bunu paylaşmışlardır (Url 4).

7. Çocuklarca başlatılan ve çocuklarca yönetilen aşama: Proje ve fikirleri çocuklar başlatır ve yönetir. Yetişkinler gerekiyorsa destek vermek üzere davet edilebilirler, ancak proje, yetişkinlerin müdahalesi olmaksızın yürütülebilir. Okulda çocukların talebi ve inisiyatifiyle kurulacak bir fotoğraf kulübünü bu basamaktaki bir deneyime örnek göstermek mümkündür.

8. Kararların çocuklar ve yetişkinlerle ortak alındığı aşama: Çocuklar bir projeyi, aktiviteyi başlatır ve sürecin devamında kararları yetişkinlerle ortak alırlar. Örnek olarak; Küçükçekmece Kartaltepe semtinde oyun parkları Nikâh Salonu inşaatı nedeniyle ellerinden alınan çocukların topladıkları imzalarla Belediyeye başvurarak oyun parkı sözü almalardır (Url 5).

Genellikle çocuklar, oy haklarının bulunmaması ve yeterli katılımı sağlamamaları nedeniyle katılım süreçlerinde geri kalmaktadırlar. Çocukların maalesef sadece yetişkinler tarafından şekillendirilen günümüz ortamlarına katılabilmesi, katkı verebilmesi oldukça zor ama bir o kadar da önemlidir Çocuk katılımını öncelik olarak gören projelere çok ihtiyacımız bulunmaktadır. Çocukların, sosyal bir aktör olarak karar alma sürecine katılım başta olmak üzere kentlerde tüm haklardan en üst düzeyde istifade etmeleri gerekmektedir (Powell ve Smith, 2009: 124). Katılım hakkı, hem güncel sorunlara çözüm üretmek hem de geleceği şekillendirmek için bir araçtır. Çocuklara kendilerini ilgilendiren tüm kararlarda söz sahibi olma fırsatını vermek gerekmektedir.

Referanslar

» Arıkboğa, E. (2014). Büyükşehir

children's street and chose Menderes 330. There was a referendum among residents. Majority wanted this street to be closed to traffic and become children's street. (Url 2-3). If the children were included in the referendum, then this could be a good example for this stage.

6. *The Stage when the adults start the project but make the decisions mutually with the children: In some of the projects or activities started at the initiative of adults, the decision making process is shared with children. Seferihisar Children Municipality in the scope of The Children's Friend Cities Project is an example. The Children Municipality has gone through an electoral period where 131 children between the ages of 7-15 voted to choose their mayor. Before the election, the presidential candidates each wrote a letter about Seferihisar*

their dreams and shared them with their friends who would be voters (Url 4).

7. *The Stage when the children start and manage projects: The projects are started and managed by children. Adults might be invited where their support is needed but the project can also be carried out without the involvement of adults. For example, a photography club founded at the request and initiative of children could be considered as participation at this level.*

8. *The Stage when the decision making process is mutually shared by children and adults: Children start a project or an activity and make the decisions together with adults throughout the process. An exemplary case could be what took place in Küçükçekmece Kartaltepe. The playground was seized for a wed-*

ding hall construction and the children applied to the Municipality after collecting signatures and achieved to obtain a promise for a playground. (Url 5). Generally children stay behind because of insufficient participation and lack of the right to vote. It is very hard but actually very important to have children as participants in environments that were shaped by adults. We need projects that prioritize children's participation. Children should be able to make use of all rights at the highest level, particularly the right to participate to decision making processes as social actors (Powell ve Smith, 2009: 124). The right to participate is a tool both for solving current problems and shaping the future. Children should be given the opportunity to have a voice in all decisions involving them.

Belediye Meclislerindeki Temsil Adaletsizliğinin Coğrafi ve Siyasi Görünümleri. [Yayınlanmamış Bildiri], Kayfor XII, Aydın.

» Çakırer-Özservet, Y. (2013). "Tasarımda insan odağını kaybetmemek için kentli çocuklar ve resmettiklerine bakmak, "Sağlıklı Çevre – Sağlıklı Tasarım", Çevre Tasarım Kongresi-Uludağ Üniversitesi, 12-13 Aralık, Bursa, Kongre Kitabı, ss.309-324.

» Çakırer-Özservet Yasemin, (2014a). Sütlice-Örnektepe çocuklarının gözünden kentsel dönüşüm öncesi 'benim mahallem' algısı. 1. Uluslar arası Kentsel Planlama-Mimarlık Tasarım Kongresi. UPAD 2014, 8-11 Mayıs.

» Çakırer-Özservet, Yasemin. (2014b). How do I see the Neighborhood I live in? Reading the Drawings of Children from Kasımpaşa- Istanbul, EJRE (European Journal of Research

References

- » Anıkboğa, E. (2014). Büyükşehir Belediye Meclislerindeki Temsil Adaletsizliğinin Coğrafi ve Siyasi Görünümleri. [Yayınlanmamış Bildiri], Kayfor XII, Aydın.
- » Çakırer-Özservet, Y. (2013). "Tasarımda insan odağını kaybetmemek için kentli çocuklar ve resmettiklerine bakmak, "Sağlıklı Çevre – Sağlıklı Tasarım", Çevre Tasarım Kongresi- Uludağ Üniversitesi, 12-13 Aralık, Bursa, Kongre Kitabı, ss.309-324.
- » Çakırer-Özservet Yasemin, (2014a). Sütlice-Örnektepe çocuklarının gözünden kentsel dönüşüm öncesi 'benim mahallem' algısı. 1. Uluslar arası Kentsel Planlama-Mimarlık Tasarım Kongresi. UPAD 2014, 8-11 Mayıs.
- » Çakırer-Özservet, Yasemin. (2014b). How do I see the Neighborhood I live in? Reading

on Education). 2(2), 162-172. Special Issue: Social and Behavioral Sciences: (SSN: 2147-6284, DOI: 10.15527/ejre.201426260).

» Çakırer-Özservet, Yasemin. (2014c). 'La citta dei bambini' Fano'dan Roma'ya Çocukların Şehri Hareketi. Marmara Belediyeler: Marmara Bölgesi Yerel Belediyeler Haber Dergisi, Yıl:1, Sayı:3, Eylül 2014. s.130-135.

» Hart, R, A. (1992). Children's Participation: From tokenism to citizenship. Innocenti Essays: 4. UNICEF ICDC, Florence.

» Powell, A. P. and Smith, A. B. (2009). Children's Participation Rights in Research. Childhood. 16: 124-142.

» Url 1 TOKİ - MEB İlkokullar Arası "Benim Evim, Benim Şehrim" Konulu Resim Yarışması (<http://www.toki.gov.tr/diger/yarisma/Resim-Yarismasi2007/index.htm>) Erişilen tarih: 30.08.2014.

the Drawings of Children from Kasımpaşa- Istanbul, EJRE (European Journal of Research on Education). 2(2), 162-172. Special Issue: Social and Behavioral Sciences: (SSN: 2147-6284, DOI: 10.15527/ejre.201426260).

» Çakırer-Özservet, Yasemin. (2014c). 'La citta dei bambini' Fano'dan Roma'ya Çocukların Şehri Hareketi. Marmara Belediyeler: Marmara Bölgesi Yerel Belediyeler Haber Dergisi, Yıl:1, Sayı:3, Eylül 2014. s.130-135.

» Hart, R, A. (1992). Children's Participation: From tokenism to citizenship. Innocenti Essays: 4. UNICEF ICDC, Florence.

» Powell, A. P. and Smith, A. B. (2009). Children's Participation Rights in Research. Childhood. 16: 124-142.

» Url 1 TOKİ - MEB İlkokullar Arası "Benim Evim, Benim Şehrim" Konulu Resim Yarışması (<http://www.toki.gov.tr/diger/yarisma/Resim-Yarismasi2007/index.htm>) Erişilen tarih: 30.08.2014.

- » Url 2 Çocuk Sokağı için sandık başına (<http://www.esenler.bel.tr/icerik/32/2229/cocuk-sokagi-icin-sandik-basina.aspx>) Erişilen tarih: 31.08.2014.
- » Url 3 Halk Çocuk Sokağına evet dedi (<http://www.esenler.bel.tr/icerik/32/2236/halk-cocuk-sokagina-evet-dedi.aspx>) Erişilen tarih: 31.08.2014.
- » Url 4 Çocuklar belediye başkanlarını seçti (<http://seferihisar.bel.tr/tum-haberler/haberler/seferihisar-haber/cocuklar-belediye-baskanlarini-secti>) Erişilen tarih: 31.08.2014.
- » Url 5 Çocuk Katılımı ne anlama geliyor? (<http://cocukcalismalari.wix.com/sozkucugunradyo#cocuk-katilim/c1kbp>) Erişilen tarih: 31.08.2014.

- yarisma/ResimYarismasi2007/index.htm* Erişilen tarih: 30.08.2014.
- » Url 2 Çocuk Sokağı için sandık başına (<http://www.esenler.bel.tr/icerik/32/2229/cocuk-sokagi-icin-sandik-basina.aspx>) Erişilen tarih: 31.08.2014.
- » Url 3 Halk Çocuk Sokağına evet dedi (<http://www.esenler.bel.tr/icerik/32/2236/halk-cocuk-sokagina-evet-dedi.aspx>) Erişilen tarih: 31.08.2014.
- » Url 4 Çocuklar belediye başkanlarını seçti (<http://seferihisar.bel.tr/tum-haberler/haberler/seferihisar-haber/cocuklar-belediye-baskanlarini-secti>) Erişilen tarih: 31.08.2014.
- » Url 5 Çocuk Katılımı ne anlama geliyor? (<http://cocukcalismalari.wix.com/sozkucugunradyo#cocuk-katilim/c1kbp>) Erişilen tarih: 31.08.2014.